

ΕΝΟΤΗΤΑ 6
ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
Για το λύκειο

Ο κύκλος της πολιτικής – ένα μοντέλο
Πώς λύνει τα προβλήματά της μια δημοκρατική κοινότητα;

6.1 Το πιο επείγον πρόβλημά μας είναι...”

Συζήτηση για τη διαμόρφωση πολιτικής ατζέντας

6.2 Πολιτική – πώς λύνει τα προβλήματά της μια δημοκρατική κοινότητα
Το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής

6.3 Εφαρμογή του μοντέλου του κύκλου της πολιτικής

Εργασία project

6.4 Με ποιους τρόπους συμμετέχουμε;

Ο πολιτικός κύκλος ως εργαλείο πολιτικής συμμετοχής

6.5 Συνεδρίαση ανατροφοδότησης (προαιρετικό)

Ενότητα 6

Κυβέρνηση και πολιτική

Το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής

Εισαγωγή για εκπαιδευτικούς

Οι δύο διαστάσεις της πολιτικής

Σύμφωνα με τον κλασικό ορισμό του Max Weber, η πολιτική έχει δύο διαστάσεις: είναι αφ' ενός μεν αναζήτηση και αγώνας για εξουσία, και αφ' ετέρου μια αργή και ισχυρή «διάνοιξη οπών σε χοντρές σανίδες, με πάθος και καλή κρίση».¹⁵ Η μεταφορά αυτή περιγράφει την απόπειρα επίλυσης πολιτικών προβλημάτων. Είναι ανάγκη να ασχολείται κανείς με αυτού του είδους τα προβλήματα, διότι είναι επείγοντα και επηρεάζουν την κοινωνία στο σύνολό της, οπότε είναι σύνθετα και δύσκολα.

Αυτή η ενότητα εστιάζει στους τρόπους που μπορεί να επιτευχθεί αυτή η «διάνοιξη οπών σε χοντρές σανίδες», αλλά και στους τρόπους με τους οποίους πολίτες που θέλουν να συμμετέχουν στη δημοκρατία μπορούν να ενεργοποιηθούν, αποφασίζοντας ποια προβλήματα έχουν πρώτη προτεραιότητα και πώς θα μπορούσαν να επιλυθούν με τον καλύτερο τρόπο.

Το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής

Οι μαθητές μαθαίνουν πώς να χρησιμοποιούν το «μοντέλο του κύκλου της πολιτικής», ένα εργαλείο με το οποίο αποκτούν τη δυνατότητα να περιγράψουν και να κατανοήσουν τη διαδικασία λήψης πολιτικών αποφάσεων (βλ. φυλλάδιο για τους μαθητές 6.1) Η πολιτική είναι μια διαδικασία προσδιορισμού των προβλημάτων, διαπραγμάτευσης, επιλογής και εφαρμογής λύσεων. Αν οι λύσεις υπηρετούν τον σκοπό για τον οποίο δημιουργήθηκαν και αν θα γίνουν αποδεκτές, θα φανεί από την κοινή γνώμη και από τις αντιδράσεις των ανθρώπων και των ομάδων που επηρεάζονται τα συμφέροντά τους. Αν η απόπειρα εξεύρεσης λύσης σε ένα πρόβλημα πετύχει, τότε ο κύκλος της πολιτικής τελειώνει (τερματισμός πολιτικής). Αν αποτύχει, αρχίζει ένας νέος κύκλος. Σε κάποιες περιπτώσεις, η λύση σε ένα πρόβλημα δημιουργεί νέα προβλήματα, που με τη σειρά τους θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με νέο κύκλο πολιτικής.

Ο κύκλος της πολιτικής τονίζει σημαντικές πτυχές της πολιτικής λήψης αποφάσεων στα δημοκρατικά συστήματα:

- την ευεργετική (κονστрукτιβιστική) έννοια των πολιτικών προβλημάτων και του κοινού καλού,
- τη διαμόρφωση ανταγωνιστικής ατζέντας - τα πολιτικά επιχειρήματα συχνά συνδέονται με τα συμφέροντα ,
- τη λήψη πολιτικών αποφάσεων ως διαδικασία κοινής μάθησης· την απουσία παραγόντων που είναι παντογνώστες (όπως για παράδειγμα ηγετών ή κομμάτων με σωτηριολογικές ιδεολογίες),
- την ισχυρή επίδραση της κοινής γνώμης και της κάλυψης από τα μέσα επικοινωνίας - τη δυνατότητα που παρέχεται σε πολίτες και ομάδες συμφερόντων να παρέμβουν και να λάβουν μέρος.

Πώς λειτουργεί το μοντέλο, τι δείχνει και τι παραλείπει

Ο κύκλος της πολιτικής είναι ένα μοντέλο – ένα σχέδιο που λειτουργεί όπως ο χάρτης. Δείχνει πολλά και βοηθάει στην εκλογίκευση και την κατανόηση. Τα μοντέλα χρησιμοποιούνται συχνά στην εκπαίδευση και στην επιστήμη, γιατί χωρίς αυτά θα κατανοούσαμε πολύ λιγότερα πράγματα στον σύνθετο κόσμο μας.

Στο φυλλάδιο για τους μαθητές υπάρχει υλικό που έχει σχεδιαστεί ως μοντέλο:

15. Max Weber, *Politik als Beruf* [Η πολιτική ως επάγγελμα], Reclam: Stuttgart, 1997, σελ. 82.

φυλλάδιο για τους μαθητές:

- 1.2 Τρεις επιλογές που διαμορφώνουν το μέλλον μας·
- 3.4 Πώς χειρίζεται το δημοκρατικό πολιτικό σύστημα την ετερότητα και τον πλουραλισμό·
- 3.5 Η έννοια του κοινού καλού·
- 3.6 Χάρτης κοινωνικών διαιρέσεων και πολιτικών κομμάτων.

Ένας χάρτης δεν υποκαθιστά έναν τόπο. Δείχνει πολλά, ακριβώς διότι παραλείπει πολλά. Αν είχε όλα τα στοιχεία του τόπου, θα ήταν τόσο σύνθετος που θα γινόταν ακατανόητος. Το ίδιο συμβαίνει και με μοντέλα, όπως ο κύκλος της πολιτικής. Δεν θα μπορούσε να υποκαταστήσει την πραγματικότητα. Εστιάζει στη διαδικασία πολιτικής λήψης αποφάσεων - «τη διάνοιξη οπών σε χοντρές σανίδες» - και όχι στη δεύτερη διάσταση της πολιτικής, την αναζήτηση και τον αγώνα για εξουσία και επιρροή¹⁶.

Στα δημοκρατικά συστήματα, οι δύο διαστάσεις της πολιτικής συνδέονται: τα πρόσωπα που παίρνουν πολιτικές αποφάσεις αντιπαρατίθενται με δύσκολα προβλήματα, αλλά και μεταξύ τους, ως πολιτικοί αντίπαλοι. Στο μοντέλο του κύκλου της πολιτικής, το στάδιο του καθορισμού της ατζέντας δείχνει ότι αυτές οι δυο διαστάσεις συμπορεύονται. Το να καταφέρει κάποιος να συμπεριλάβει την κατανόηση ενός πολιτικού προβλήματος στην ατζέντα, είναι στοιχείο ισχύος και επιρροής.

Για παράδειγμα: μια ομάδα δηλώνει, «η φορολογία είναι πολύ υψηλή και αποθαρρύνει τους επενδυτές». Κάποιος αντιπαραβάλλει, «η φορολογία είναι πολύ χαμηλή με αποτέλεσμα η εκπαίδευση και η κοινωνική μέριμνα να υποχρηματοδοτούνται». Πίσω από κάθε ορισμό για τη φορολογία υπάρχουν συμφέροντα, και βασικές πολιτικές προοπτικές και οι λύσεις που προτείνονται οδηγούν σε αντίθετες κατευθύνσεις: να μειωθεί η φορολογία των ομάδων με υψηλά εισοδήματα ή να αυξηθεί; Η πρώτη περιγραφή του προβλήματος είναι νεοφιλελεύθερη και η δεύτερη σοσιαλδημοκρατική (βλ. και φυλλάδιο για τους μαθητές 3.6)

Οι πολίτες θα πρέπει να είναι ενήμεροι και για τις δύο περιγραφές. Το μοντέλο του κύκλου πολιτικής είναι ένα εργαλείο που βοηθά τους πολίτες να προσδιορίσουν και να κρίνουν τις προσπάθειες εκείνων που χαράζουν τις πολιτικές αποφάσεις για να λύσουν τα προβλήματα της κοινωνίας.

Η προσδοκώμενη μάθηση στη χρήση του κύκλου της πολιτικής

Οι δυνατότητες για ανάπτυξη ικανοτήτων που περιλαμβάνει αυτή η ενότητα είναι:

Ικανότητες ανάλυσης και κριτικής:

- Οι μαθητές ασκούνται στην ενεργητική χρήση των πληροφοριών που παρέχουν τα μέσα επικοινωνίας.
- Καλλιεργούν το ενδιαφέρον τους για ζητήματα διαμόρφωσης της ατζέντας και για τις διαφορετικές φάσεις της χάραξης πολιτικών αποφάσεων.
- Εκτιμούν τη διαπραγμάτευση για το συμβιβασμό ανάμεσα σε διαφορετικά συμφέροντα (ευρετική εννοιολόγηση των πολιτικών προβλημάτων και του κοινού καλού).

Ικανότητες πολιτικής συμμετοχικότητας:

Οι μαθητές αποκτούν τη δυνατότητα να προσδιορίσουν τις φάσεις της διαδικασίας λήψης πολιτικών αποφάσεων, στη διάρκεια των οποίων μπορούν να παρέμβουν και να ασκήσουν επιρροή (στις φάσεις πριν και μετά την απόφαση).

16. Συγκρίνετε το υλικό για δασκάλους 6.2.

Διδακτικό πλαίσιο της ενότητας

Παρουσιάζεται στους μαθητές το μοντέλο του κύκλου πολιτικής ως εργαλείο και το εφαρμόζουν μέσω εργασίας project. Στο τελευταίο μάθημα, ανταλλάσσουν και συζητούν τα ευρήματά τους και το περιεχόμενο της δουλειάς τους. Το πρώτο μάθημα παρέχει μια πρώτη οργανωτική δομή που εστιάζει σε ένα βασικό στοιχείο του κύκλου της πολιτικής, δηλαδή στο ζήτημα της διαμόρφωσης της πολιτικής ατζέντας. Οι μαθητές θα κατανοήσουν καλύτερα το μοντέλο, αφού δοκιμάσουν μια προσομοίωση συζήτησης για τη διαμόρφωση της ατζέντας στην τάξη. Οι δραστηριότητες αυτής της ενότητας παρέχουν τη δυνατότητα στους μαθητές να εργαστούν σε υψηλό επίπεδο.

Σ' αυτή την ενότητα, υπάρχει το εργαλείο με το οποίο μπορεί κάποιος να αναλύσει τη διαδικασία λήψης πολιτικών αποφάσεων, αλλά δεν δίνεται υλικό υπόθεσης εργασίας. Με τον τρόπο αυτό είναι δυνατόν, αλλά και απαραίτητο, ο/η εκπαιδευτικός ή/και οι μαθητές να επιλέξουν το κατάλληλο θέμα. Μερικά κριτήρια για να επιλέξουν κάποιο θέμα ως υπόθεση εργασίας είναι: η σχέση του με την πραγματικότητα, η σαφήνεια του θέματος, να υπάρχει κάλυψή του από τα μέσα επικοινωνίας. Μια τρέχουσα υπόθεση μπορεί καλυφθεί στις αρχικές φάσεις του μοντέλου κύκλου της πολιτικής, αλλά αν καλύπτεται από τα μέσα επικοινωνίας, γίνεται πιο προσιτή. Αλλά και μια υπόθεση από το παρελθόν προσφέρει χρήσιμη γνώση σε σχέση με το ιστορικό εφαρμογής της και την αξιολόγηση των λύσεων που δόθηκαν στο πρόβλημα. Θα πρέπει, τέλος, να λάβουμε υπόψη μας το συνταγματικό, νομικό και θεσμικό πλαίσιο της υπόθεσης.

Στην ενότητα προτείνεται προαιρετική ανατροφοδότηση, ώστε να αξιολογηθεί το μαθησιακό αποτέλεσμα και να χρησιμοποιηθεί η ενδεχόμενη μάθηση, όπως θα προκύψει από την ανατροφοδότηση που θα δώσουν εκπαιδευτικός και μαθητές. Για να γίνει, όμως, αυτό, θα πρέπει να αφιερωθεί ένα πέμπτο κατά σειρά μάθημα.

Ανάπτυξη δεξιοτήτων: σύνδεση με άλλες ενότητες αυτού του τόμου

Τι δείχνει αυτός ο πίνακας

Ο τίτλος αυτού του τόμου, *Συμμετέχουμε στη δημοκρατία*, εστιάζει στις ικανότητες του ενεργού πολίτη στη δημοκρατία. Ο πίνακας που έπεται παρουσιάζει τη δυνατότητα να συνδυάσουμε τις ενότητες του. Στη σκιασμένη σειρά, φαίνονται οι ικανότητες που αναπτύσσονται στην Ενότητα 6. Στη στήλη με έντονο περιθώριο φαίνονται οι ικανότητες της πολιτικής λήψης αποφάσεων και δράσης, διότι συνδέονται στενά με τη συμμετοχή στη δημοκρατία. Οι άλλες σειρές υποδεικνύουν συνδέσεις με άλλες ενότητες αυτού του τόμου και συγκεκριμένα με ικανότητες που ενισχύουν τους μαθητές στην ενότητα 6.

Πώς χρησιμοποιείται ο πίνακας

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον πίνακα ως εργαλείο για τον σχεδιασμό ενός μαθήματος στην EDC/HRE με διαφορετικούς τρόπους.

- Βοηθά εκείνους που διαθέτουν λίγες ώρες για EDC/HRE: κάποιος μπορεί να επιλέξει μόνο αυτή την ενότητα και να παραλείψει τις άλλες, διότι κάποιες βασικές ικανότητες αναπτύσσονται, σε κάποιο βαθμό, σε αυτή την ενότητα (όπως για παράδειγμα, επιλέγω, κατανοώ τον πλουραλισμό των ταυτοτήτων, ασκώ το δικαίωμα στην ελευθερία, η ευθύνη των επιλογών επηρεάζει τους άλλους).
- Ο πίνακας βοηθά τους εκπαιδευτικούς να συνδέουν τα θέματα των ενότητων, ώστε να ασκούν τους μαθητές τους επανειλημμένα σε βασικές ικανότητες, μέσα από διαφορετικά πλαίσια και με ποικίλους συνδυασμούς.

Ενότητες	Διαστάσεις ανάπτυξης ικανοτήτων			Στάσεις και αξίες
	Πολιτική ανάλυση και κριτική ικανότητα	Μέθοδοι και δεξιότητες	Εφαρμογή πολιτικών αποφάσεων και δράσεων	
6 Κυβέρνηση και πολιτική	Δημόσια αντιπαράθεση και διαπραγμάτευση: άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ουσία της δημοκρατικής λήψης αποφάσεων	Κριτήρια επιλογής πληροφοριών	Στρατηγική προσέγγιση της παρέμβασης στη διαδικασία λήψης αποφάσεων	Εκτίμηση της διαπραγμάτευσης και του ανταγωνισμού συμφερόντων
3 Ετερότητα και πλουραλισμός	Πλουραλισμός Ανταγωνισμός συμφερόντων Διαπραγμάτευση για το κοινό καλό Δύο διαστάσεις της πολιτικής	Εκφορά σύντομων δηλώσεων	Διαπραγματεύσεις, συμβιβασμοί και συμφωνία για το προσωρινό περιεχόμενο της έννοιας του κοινού καλού	Αμοιβαία αναγνώριση
4 Σύγκρουση	Η έννοια ενός πολιτικού προβλήματος		Προσδιορισμός προβλήματος, απόπειρα εξεύρεσης λύσης	

5 Νόμος και κανόνες	Η σπουδαιότητα της από κοινού εκτίμησης του θεσμικού πλαισίου, συμπεριλαμβανομένου του πολιτικού πολιτισμού, σε ένα δημοκρατικό σύστημα		Σχεδιασμός θεσμικού πλαισίου διαδικασίας ειρηνικής λήψης αποφάσεων	Εκτίμηση της δικαιοσύνης ως κριτηρίου στη διαπραγμάτευση για συμβιβασμούς
8 Ελευθερία	Αντιπαράθεση	Δημόσια έκφραση	Δημόσιος λόγος	Αποδοχή ειρηνικών μέσων επίλυσης συγκρούσεων
9 Μέσα επικοινωνίας	Διαμόρφωση ατζέντας και περιφρούρηση έναντι των μέσων επικοινωνίας και του κοινού τους	Αποδόμηση πληροφοριών που μεταδίδονται από τα μέσα επικοινωνίας Κριτήρια επιλογής πληροφοριών	Υιοθέτηση της προοπτικής περιφρούρησης των μέσων επικοινωνίας; προσδιορισμός πολιτικών προβλημάτων	

ΕΝΟΤΗΤΑ 6: Κυβέρνηση και πολιτική - το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής

Πώς λύνει τα προβλήματά της μια δημοκρατική κοινωνία;

Θέμα του μαθήματος	Άσκηση δεξιότητας/ μαθησιακός στόχος	Δραστηριότητες για τους μαθητές	Πηγές και υλικό	Μέθοδος
Μάθημα 1 «το πιο επείγον πρόβλημά μας είναι...»	Κριτική: επιλογή, αιτιολόγηση. Συμμετοχή: αμοιβαία αναγνώριση προσωπικής εμπειρίας, συμφερόντων και αξιών. Ένα πολιτικό πρόβλημα είναι ένα ζήτημα, όχι ένα γεγονός.	Οι μαθητές πραγματοποιούν συζήτηση για την αποσαφήνιση της ατζέντας	Χαρτί παρουσίασης, μαρκαδόροι διαφόρων χρωμάτων, σελοτεϊπ.	«Ο τοίχος της σιωπής» - ομαδική εργασία. Παρουσιάσεις και συζήτηση.
Μάθημα 2 Πολιτική – πώς λύνει τα προβλήματά της μια δημοκρατική κοινωνία;	Εργασία με μοντέλο. Η πολιτική εξυπηρετεί στη λύση προβλημάτων που επηρεάζουν την κοινωνία.	Οι μαθητές εφαρμόζουν το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής σε συγκεκριμένα παραδείγματα της επιλογής τους (εργασία project).	Φυλλάδια μαθητών 6.1 και 6.2. Χαρτί παρουσίασης και μαρκαδόροι. Εφημερίδες.	Εισήγηση. Εργασία σε ομάδες.
Μάθημα 3 Εφαρμογή του μοντέλου κύκλου της πολιτικής (project)	Ανάλυση και κριτική: Περιγραφή και κριτική μιας διαδικασίας λήψης πολιτικής απόφασης. Κατανόηση του μοντέλου κύκλου της πολιτικής.	Οι μαθητές εφαρμόζουν το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής σε συγκεκριμένο ζήτημα.	Φυλλάδια μαθητών 6.1 και 6.2. Εφημερίδες.	Εργασία project.

<p>Μάθημα 4</p> <p>Πώς μπορούμε να συμμετάσχουμε;</p>	<p>Μέθοδοι: Παρουσίαση και ακρόαση παρουσιάσεων.</p> <p>Συμμετοχή: προσδιορισμός ευκαιριών πολιτικής συμμετοχής.</p> <p>Ένα μοντέλο εξυπηρετεί στην ανάλυση μέρους ενός σύνθετου συνόλου.</p>	<p>Οι μαθητές ανταλλάσσουν πληροφορίες για τα αποτελέσματα της έρευνάς τους.</p> <p>Οι μαθητές συζητούν για το προϊόν και τη διαδικασία της εργασίας τους.</p>	<p>Φυλλάδιο για τους μαθητές 6.2 με σημειώσεις των μαθητών.</p>	<p>Έκθεση παρουσιάσεων</p> <p>Συζήτηση σε ολομέλεια</p>
<p>Μάθημα 5</p> <p>Ανατροφοδότηση (προαιρετικό)</p>	<p>Ανταλλαγή απόψεων για την προσωπική διαδικασία μάθησης και την ανάπτυξη ικανοτήτων.</p> <p>Δημιουργική ανατροφοδότηση.</p> <p>Συζήτηση για την κοινή ευθύνη της τάξης και του/της εκπαιδευτικού για την επιτυχία του προγράμματος EDC/HRE.</p>	<p>Οι μαθητές ανταλλάσσουν απόψεις για την εργασία τους (μαθησιακά αποτελέσματα και διαδικασία μάθησης).</p>	<p>Φυλλάδιο για τους μαθητές 6.3 (ανατροφοδότηση μαθητών).</p> <p>Χαρτί παρουσίασης και μαρκαδόροι διαφόρων χρωμάτων.</p> <p>Πίνακας παρουσίασης με ένα μεγάλο αντίγραφο του φυλλαδίου για τους μαθητές 6.3.</p>	<p>Ατομική εργασία. Ολομέλεια. Παρουσίαση και συζήτηση.</p>

Μάθημα 1

«Το πιο επείγον πρόβλημά μας είναι ... »

Συζήτηση για τη διαμόρφωση της πολιτικής ατζέντας

Ο πίνακας συνοψίζει τις πληροφορίες που χρειάζεται ο/η εκπαιδευτικός ώστε να σχεδιάσει και να διδάξει το μάθημα.

Η άσκηση στις ικανότητες αφορά άμεσα την EDC/HRE.

Οι μαθησιακός στόχος υποδεικνύει όσα γνωρίζουν και κατανοούν οι μαθητές.

Οι δραστηριότητες για τους μαθητές, με τη μέθοδο, συγκροτούν το βασικό στοιχείο της διαδικασίας μάθησης.

Ο πίνακας για επιλογή υλικού υποστηρίζει την προετοιμασία του μαθήματος.

Ο προσδιορισμός του διαθέσιμου χρόνου δίνει ένα αδρό περίγραμμα για τη διαχείριση του χρόνου.

Άσκηση ικανοτήτων	Κριτική: επιλογή, αιτιολόγηση. Συμμετοχή: αμοιβαία αναγνώριση της προσωπικής εμπειρίας, των συμφερόντων και των αξιών.
Μαθησιακός στόχος	Ένα πολιτικό πρόβλημα είναι ζήτημα, όχι γεγονός. Είναι επείγον, απαιτεί πράξη. Επηρεάζει την κοινωνία. Το αν το πρόβλημα θα αναγνωριστεί ως θέμα της πολιτικής ατζέντας είναι προς διαπραγμάτευση, εφόσον εμπλέκονται σ' αυτό διαφορετικά συμφέροντα, ιδεολογίες και αξίες. Σε ένα δημοκρατικό καθεστώς, οι πολίτες, με τη συμμετοχή τους σε τέτοια ζητήματα, ασκούν την ελευθερία λόγου και έκφρασης. Τα μέσα επικοινωνίας επηρεάζουν σημαντικά τη διαμόρφωση της ατζέντας (ελευθερία του τύπου).
Δραστηριότητες για τους μαθητές	Οι μαθητές συζητούν για τη διαμόρφωση της πολιτικής ατζέντας.
Πηγές και υλικό	Χαρτί παρουσίασης και μαρκαδόροι διαφόρων χρωμάτων, σελοτεϊπ.
Μέθοδος	Ο «τοίχος της σιωπής» - εργασία σε ομάδες. Παρουσιάσεις και συζήτηση.
Προσδιορισμός διαθέσιμου χρόνου	1. Ο τοίχος της σιωπής. (15 λεπτά) 2. Παρουσιάσεις. (10 λεπτά) 3. Συζήτηση: εισαγωγή στη εργασία project. (15 λεπτά)

Επιπρόσθετες πληροφορίες

Ο «τοίχος της σιωπής» είναι μέθοδος ιδεοθύελλας, που διευκολύνει τους μαθητές οι οποίοι είναι εσωστρεφείς ή χρειάζονται χρόνο για να σκεφτούν πριν εκφράσουν τις απόψεις τους. Η σιωπηλή εργασία βοηθάει τους μαθητές να συγκεντρώνονται και οι δηλώσεις τους γίνονται πιο ενδιαφέρουσες και ουσιαστικές. Ο «τοίχος της σιωπής» καταδεικνύει παραδειγματικά το παράδοξο ότι ένα αυστηρό πλαίσιο κανόνων ενισχύει μάλλον παρά παρακωλύει την ελευθερία. Οι μαθητές λειτουργούν ως ειδικοί. Δε μπορούν να δώσουν «λανθασμένη» απάντηση στο βασικό ερώτημα.

Οι μαθητές προσομοιώνουν στην τάξη τους μια δημόσια αντιπαράθεση για τη διαμόρφωση πολιτικής ατζέντας. Η εμπειρία τους τους βοηθάει να κατανοήσουν καλύτερα το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής, καθώς η πρώτη φάση του αφορά στην αντιπαράθεση για τη διαμόρφωση της ατζέντας.

Στη διάρκεια της ερευνητικής φάσης (μαθήματα 2 και 3), οι μαθητές συλλέγουν υλικό το οποίο μπορούν να μελετήσουν σε βάθος. Η κονστρουκτιβιστική προσέγγιση, όπως διαμορφώνεται από τον κύκλο πολιτικής, ανταποκρίνεται στην κονστρουκτιβιστική μέθοδο προσδιορισμού και λύσης πολιτικών προβλημάτων στις δημοκρατίες.

Περιγραφή του μαθήματος

1. Ο «τοίχος της σιωπής»¹⁷

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των πέντε. Κάθε ομάδα κάθεται σε ημικύκλιο κοιτώντας προς τον τοίχο, όπου έχουμε κολλήσει ένα χαρτί παρουσίασης, άδειο (ένα για κάθε ομάδα). Κάθε ομάδα παίρνει δύο ή τρεις μαρκαδόρους διαφόρων χρωμάτων. Οι μαθητές εργάζονται σιωπηλά. Μέσα σε 10 λεπτά, κάθε μέλος της ομάδας θα πρέπει να συμπληρώσει και να γράψει στο χαρτί τουλάχιστον μία φορά την παρακάτω πρόταση

«Κατά τη γνώμη μου, το πιο επείγον πρόβλημα είναι ...»

Οι μαθητές μπορούν να συμπληρώσουν ή να σχολιάσουν λέξεις ή φράσεις που γράφουν άλλοι στο χαρτί, και μπορούν να γράψουν όσα και όσο συχνά θέλουν. Αν χρειαστεί, ζητούν περισσότερο χαρτί. Μπορούν επίσης να συνδέσουν φράσεις, χρησιμοποιώντας γραμμές, βέλη ή σύμβολα, όπως θαυμαστικά, ερωτηματικά, κ.ά. Το πόστερ που θα δημιουργηθεί από όλα αυτά, στην ουσία, καταγράφει τη συζήτησή τους.

Ο/η εκπαιδευτικός παρακολουθεί τη σιωπηλή συζήτηση από απόσταση. Δεν παρεμβαίνει, δε συμμετέχει, φροντίζει, όμως, να ακολουθείται ο βασικός κανόνας της σιωπής και να συνεχίζεται η διαδικασία.

2. Παρουσίαση

Μετά το τέλος του χρόνου (10 λεπτά), οι μαθητές συγκεντρώνονται γύρω από τα πόστερ σε δύο ημικύκλια. Με τη σειρά, οι ομάδες παρουσιάζουν το πόστερ τους στην τάξη. Κάθε μαθητής επιλέγει την πρόταση κάποιου άλλου, όχι τη δική του, και τη διαβάσει στην τάξη, εξηγώντας γιατί διάλεξε να παρουσιάσει αυτή τη συγκεκριμένη πρόταση. Συχνά, οι μαθητές εστιάζουν σε μια ή δύο προτάσεις. Δεν θα πρέπει να ξεκινήσει συζήτηση, πριν διαβάσουν προτάσεις όλοι οι μαθητές, όλων των ομάδων.

Ο/η εκπαιδευτικός ομαδοποιεί τις δηλώσεις των μαθητών κάτω από γενικούς τίτλους, και τις μεταφέρει στον πίνακα ή σε χαρτί σεμιναρίου, όπως στο παρακάτω παράδειγμα:

Το πιο επείγον πρόβλημά μας είναι ...				
Οικονομία	Ασφάλεια	Περιβάλλον	Κοινωνία	...
Αντιμετώπιση της ανεργίας	Τα αυτοκινητιστικά δυστυχήματα	Η μείωση της εκπομπής του διοξειδίου του άνθρακα	Η βελτίωση των σχολείων	...
Περισσότερες θέσεις εργασίας στους νέους	Υποστήριξη στις νέες γυναίκες	...
...			...	

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από κάποιον μαθητή να γράψει στον πίνακα. Οι παρουσιαστές και η τάξη προτείνει κι άλλες κατηγορίες, και αποφασίζει σε ποια θα μπει τι.

3. Συζήτηση

Ο «τοίχος της σιωπής» προσομοιώνει τη δημιουργία μιας πολιτικής ατζέντας. Ποια είναι η πρώτη προτεραιότητα σύμφωνα με τη γνώμη των παιδιών; Μπορεί να συμφωνήσει η τάξη ποιο πρόβλημα είναι το πιο επείγον; Ο πίνακας που φτιάχτηκε διευκολύνει τους μαθητές να απαντήσουν σ' αυτές τις

17. Πηγή: *Διδάσκουμε τη δημοκρατία*, EDC/HRE, Βιβλίο VI, Council of Europe Publishing, Strasbourg 2008, Δραστηριότητα 7.1, σ.σ. 66.

ερωτήσεις. Παράλληλα δείχνει αν οι μαθητές δίνουν έμφαση σε ζητήματα κάποιας κατηγορίας και αν τα ζητήματα αυτά συνδέονται μεταξύ τους (βλ. τη στήλη της οικονομίας στο παραπάνω παράδειγμα).

Ίσως, όμως, οι μαθητές δεν θέλουν να συμφωνήσουν σε ένα ζήτημα. Είναι άραγε απαραίτητο να συμφωνήσουν; Αυτή η ερώτηση θέλει σκέψη.

Οι μαθητές ζουν σε μια ελεύθερη χώρα. Είναι ελεύθεροι να επιλέξουν όποιο ζήτημα θεωρούν πως είναι σημαντικό και να το υποστηρίξουν δημόσια. Παράλληλα όμως, οι πόροι είναι περιορισμένοι, -δεν πρόκειται εδώ μόνο για το ζήτημα των χρημάτων των φορολογουμένων και τα κεφάλαια, αλλά και για το ζήτημα του χρόνου και της ενέργειας, καθώς επίσης και του δημόσιου ενδιαφέροντος. Πολλοί άνθρωποι μπορούν να διαχειριστούν έναν μικρό αριθμό ζητημάτων ταυτόχρονα, και τείνουν να χάνουν σύντομα το ενδιαφέρον τους. Κάποια μέσα επικοινωνίας προβάλλουν συγκεκριμένα μόνο θέματα, και έτσι αυξάνουν την τάση προς μια «μονοθεματική ατζέντα».

Πιθανώς οι μαθητές να αισθανθούν πως αυτή η διαδικασία για τη διαμόρφωση της ατζέντας είναι άδικη, ή ακόμη "ανόητη", εφόσον τα ζητήματα που εκείνοι θεωρούν πραγματικά σημαντικά δεν συγκεντρώνουν την προσοχή που θα έπρεπε. Ποιος διορθώνει τέτοιες «λανθασμένες» αποφάσεις;

Η απάντηση είναι πως οι ίδιοι οι μαθητές τις διορθώνουν αν σκεφτούν τι θα έπρεπε να γίνει. Κατά κάποιον τρόπο, σχηματίζουν κόμματα που έχουν διαφορετικούς στόχους και αξίες («ιδεολογίες»), που είναι οι μόνιμοι πρωταγωνιστές στη διαμάχη για τη διαμόρφωση της ατζέντας (π.χ. εργαζόμενοι, περιβαλλοντολόγοι, ακτιβιστές για τα δικαιώματα των μειονοτήτων).

Αυτή η συζήτηση ανοίγει δρόμο για την κατανόηση των σκοπών που υπηρετούν τα κόμματα. Στο τέλος του κεφαλαίου, βλ. την πρόταση για μία εκτεταμένη έρευνα.

4. Ερευνητική εργασία

Οι μαθητές μπορούν να ακολουθήσουν τα δικά τους ενδιαφέροντα. Ο/η εκπαιδευτικός τούς ενημερώνει πως θα έχουν την ευκαιρία να μελετήσουν σε βάθος ένα ζήτημα της επιλογής τους. Ως προετοιμασία, οι μαθητές πρέπει να συλλέξουν υλικό από τον έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας για το ζήτημα αυτό. Δεν θα πρέπει να αναζητήσουν υλικό μόνο για διαφωνίες ως προς τη διαμόρφωση της ατζέντας, αλλά να συλλέξουν όλες τις πιθανές πληροφορίες σχετικά με αποφάσεις που πάρθηκαν ή εφαρμόστηκαν, στατιστικά στοιχεία, δηλώσεις πολιτικών κομμάτων, λόμπι, ΜΚΟ, κ.λπ.

Μάθημα 2

Πολιτική - πώς λύνει τα προβλήματά της μια δημοκρατική κοινωνία Το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής

Ο πίνακας συνοψίζει τις πληροφορίες που χρειάζεται ο/η εκπαιδευτικός ώστε να σχεδιάσει και να διδάξει το μάθημα.

Η άσκηση στις ικανότητες αφορά άμεσα την EDC/HRE.

Οι μαθησιακός στόχος υποδεικνύει όσα γνωρίζουν και κατανοούν οι μαθητές.

Οι δραστηριότητες για τους μαθητές, με τη μέθοδο, συγκροτούν το βασικό στοιχείο της διαδικασίας μάθησης.

Ο πίνακας για επιλογή υλικού υποστηρίζει την προετοιμασία του μαθήματος.

Ο προσδιορισμός του διαθέσιμου χρόνου δίνει ένα αδρό περίγραμμα για τη διαχείριση του χρόνου.

Άσκηση ικανοτήτων	Ανάλυση: εργασία με το μοντέλο.
Μαθησιακός στόχος	Η πολιτική χρησιμεύει στη λύση προβλημάτων που επηρεάζουν την κοινωνία.
Δραστηριότητες για τους μαθητές	Οι μαθητές εφαρμόζουν το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής σε παραδείγματα της επιλογής τους.
Πηγές και υλικό	Χαρτί παρουσίασης και μαρκαδόροι. Εφημερίδες. Φυλλάδια μαθητών 6.1 και 6.2.
Μέθοδος	Εισήγηση, εργασία σε ομάδες
Προσδιορισμός διαθέσιμου χρόνου	1. Εισήγηση και ερωτήσεις. (15 λεπτά)
	2. Χωρισμός ομάδων για την έρευνα. (10 λεπτά)
	3. Ερευνητική εργασία. (15 λεπτά)

1. Εισήγηση και σχετικές ερωτήσεις

Ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στους μαθητές το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής. Παίρνουν μια πρώτη ιδέα για τον τρόπο που λειτουργεί, για την εισαγωγική του φάση, για τη διαμόρφωση της ατζέντας και είναι έτοιμοι για ερωτήσεις σχετικές με το τι συμβαίνει όταν ένα πρόβλημα προσελκύσει το δημόσιο ενδιαφέρον.

Ο/η εκπαιδευτικός τοποθετεί τα φυλλάδια για τους μαθητές 6.1 και 6.2 στον πίνακα ή σε διαφάνεια, μοιράζει από ένα αντίγραφο στους μαθητές και προχωρεί σε σύντομη σχετική εισήγηση (συνδέοντας τις οδηγίες με την κοστροκτιβιστική μάθηση), με αναφορές στα φυλλάδια. Οι μαθητές θα εφαρμόσουν τις οδηγίες του στην έρευνα που θα ακολουθήσει.

Ένα αφηρημένο μοντέλο γίνεται ευκολότερα κατανοητό αν συνδεθεί με συγκεκριμένο παράδειγμα. Προτείνεται ο/η εκπαιδευτικός να επιλέξει κάποιο από τα ζητήματα με τα οποία οι μαθητές ασχολήθηκαν στο προηγούμενο μάθημα. Εναλλακτικά, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει μια ιστορία, ακόμη και φανταστική, που την έχει προετοιμάσει από πριν. Παρατίθεται εδώ ένα παράδειγμα μιας τέτοιας

εισαγωγικής εισήγησης, με θέμα τα αυτοκινητιστικά δυστυχήματα (βλ. μάθημα 1, πίνακας για τους μαθητές, δηλώσεις).

Πριν προχωρήσει σε λεπτομέρειες, οι μαθητές θα πρέπει να έχουν σε γενικές γραμμές, πλήρη εικόνα του ζητήματος. Οι μαθητές συμβουλευόμαστε το φυλλάδιο για τους μαθητές 6.1. Ο/η εκπαιδευτικός εξηγεί χρησιμοποιώντας τα παρακάτω σημεία:

- Το διάγραμμα είναι ένα μοντέλο της διαδικασίας λήψης πολιτικών αποφάσεων. Δείχνει τις διαφορετικές φάσεις μιας τέτοιας διαδικασίας. Η διαδικασία ξεκινά από την κορυφή – τη *δημόσια αντιπαράθεση* για το τι μπορεί να θεωρηθεί «*πρόβλημα*». Πρόκειται για τη διαδικασία διαμόρφωσης της ατζέντας που είδαμε στο προηγούμενο μάθημα. Η αντιπαράθεση για την κατάλληλη λύση αρχίζει μόλις ένα πρόβλημα έχει συμπεριληφθεί στην ατζέντα.
- Η αντιπαράθεση έχει ως αποτέλεσμα μια *λύση* – για παράδειγμα έναν νόμο ή κάποια δράση.
- Στη συνέχεια, η απόφαση *εφαρμόζεται* – τίθεται σε ισχύ. Για παράδειγμα, εφαρμόζεται ένας νέος νόμος, ή κτίζεται ένα νέο νοσοκομείο.
- Σύντομα οι άνθρωποι θα εκφράσουν *άποψη*. Συμφωνούν με την απόφαση, τώρα που βιώνουν τις επιπτώσεις εφαρμογής της λύσης; Για παράδειγμα, εξυπηρετεί τα συμφέροντά τους;
- Αργά ή γρήγορα, θα υπάρξουν *αντιδράσεις*. Θα παρουσιαστούν στα μέσα επικοινωνίας, θα υπάρξουν δηλώσεις πολιτικών, κινητοποιήσεις υπέρ ή εναντίον.
- Οι αντιδράσεις πιθανώς να οδηγήσουν σε *νέα δημόσια αντιπαράθεση*, για τα *προβλήματα* που θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στην πολιτική ατζέντα. Κάποιοι άνθρωποι θα θεωρούν πως το αρχικό πρόβλημα δε λύθηκε ποτέ και τα πράγματα επιδεινώθηκαν. Ή, ότι τα μέτρα που πάρθηκαν προκάλεσαν παράπλευρα προβλήματα, που με τη σειρά τους δημιούργησαν νέα προβλήματα. Η πολιτική ασκείται σε κύκλους: κάποια θέματα πρέπει να αντιμετωπίζονται μια και καλή, κάποιες λύσεις χρειάζονται βελτιώσεις. Ο κύκλος, λοιπόν, δείχνει πως η πολιτική είναι πολύ πρακτική εργασία, που χρησιμοποιεί την αρχή της δοκιμής και του λάθους.
- Υπάρχει, επίσης, η πιθανότητα να *ολοκληρωθεί* η διαδικασία (τερματισμός της πολιτικής), είτε γιατί η απόφαση λειτούργησε αποτελεσματικά και λύθηκε το πρόβλημα, είτε διότι το πρόβλημα δεν προσελκύει πια την προσοχή και δεν δικαιολογεί περαιτέρω πολιτικές κινήσεις.

Είναι η σειρά των μαθητών να κάνουν διευκρινιστικές ερωτήσεις. Ο/η εκπαιδευτικός εξετάζει σε ποιες ερωτήσεις θα απαντήσει αμέσως και ποιες θα απαντηθούν με την παρουσίαση του παραδείγματος.

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός δίνει ένα παράδειγμα για να επεξηγήσει καλύτερα το μοντέλο. Αν και στη διαδικασία αυτή υπάρχουν επαναλήψεις, μας χρειάζονται, διότι ξεκαθαρίζουν τα πράγματα και τα παιδιά καταλαβαίνουν καλύτερα. Στην παρουσίαση, ο/η εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί το φυλλάδιο για τους μαθητές 6.2, όπου οι κατηγορίες των εννοιών συνδέονται με βασικές ερωτήσεις και λεπτομέρειες.

Για μεγαλύτερη διευκόλυνση των μαθητών, χρησιμοποιείται ως παράδειγμα μια φανταστική ιστορία. Στηρίζεται στο παράδειγμα που δίνεται στο μάθημα 1, στο ζήτημα της μείωσης των αυτοκινητιστικών δυστυχημάτων (βλ. υλικό για τους εκπαιδευτικούς 6.1, που βασίζεται στο φυλλάδιο για τους μαθητές 6.2)

Αν το κρίνουν απαραίτητο, οι μαθητές κάνουν και άλλες ερωτήσεις. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί τώρα να τις απευθύνει στην τάξη. Με τον τρόπο αυτό, διαπιστώνει αν η τάξη κατάλαβε το νόημα της εισήγησής του. Οι μαθητές ίσως να έχουν σαστάσει από το πλήθος των αμφισβητήσεων και των συζητήσεων, ή από τον «εγωιστικό» τρόπο που οι πρωταγωνιστές προωθούν τα συγκεκριμένα τους συμφέροντα. Ο/η εκπαιδευτικός υπογραμμίζει πως στη δημοκρατία είναι απαραίτητο να διεκδικεί κάποιος τα συμφέροντά του. Μόνο όταν κάποιος κάνει γνωστές και ακουστές τις απόψεις του, υπάρχει η πιθανότητα να ληφθούν υπόψη στις αποφάσεις που λαμβάνονται. Σε μερικές περιπτώσεις, βρίσκονται και συμβιβαστικές λύσεις.

2. Χωρισμός σε ομάδες για την έρευνα

Η συζήτηση μπορεί να σταματήσει σε αυτό το σημείο, θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση και στο τελευταίο μάθημα. Ο/η εκπαιδευτικός μαζί με τους μαθητές, με οδηγό το υλικό που έχουν συγκεντρώσει, αποφασίζουν ποια ζητήματα θέλουν να μελετήσουν. Ποια ζητήματα είναι υπό συζήτηση; Ποιες αποφάσεις έχουν ληφθεί στο πιο πρόσφατο παρελθόν;

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των δύο έως τεσσάρων ατόμων. Θα πρέπει να έχουν έτοιμες τις παρουσιάσεις τους για το τέταρτο μάθημα. Θα πρέπει να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα του φυλλαδίου για τους μαθητές 6.2, που θα αντιγραφεί για να μοιραστεί στην τάξη.

Οι μαθητές χρειάζονται κριτήρια ώστε να επιλέξουν ένα θέμα:

- *Πρόσβαση στην πληροφορία:* στη διάρκεια της διαδικασίας λήψης αποφάσεως, οι μαθητές θα βρουν πολύ υλικό στις εφημερίδες και στο διαδίκτυο. Όμως, καθώς ο κύκλος δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί, θα είναι σε θέση να καλύψουν μόνο τις πρώτες φάσεις, για παράδειγμα ως την απόφαση ή την εφαρμογή. Οπότε, για να προσεγγίσουν το ζήτημα ρεαλιστικά, καλό θα ήταν να διατρέξουν τις εφημερίδες των τελευταίων εβδομάδων και να επιλέξουν κάτι που απασχόλησε την πολιτική ατζέντα.
- *Προσωπικό ενδιαφέρον:* οι μαθητές επιλέγουν κάποιο θέμα που θεωρούν πως είναι ιδιαίτερα επείγον. Μπορούν να αναφερθούν στον «τοίχο της σιωπής» του πρώτου μαθήματος. Θα πρέπει, όμως, να αντιληφθούν πως μπορεί να αποδειχθεί δύσκολη η πρόσβαση στην πληροφορία.

3. Έρευνα

Οι μαθητές την υπόλοιπη ώρα του μαθήματος 2 και όλο το μάθημα 3 ερευνούν. Σχεδιάζουν την εργασία τους με ανεξαρτησία.

Μάθημα 3

Εφαρμογή του μοντέλου κύκλου της πολιτικής

Ερευνητική εργασία

Ο πίνακας συνοψίζει τις πληροφορίες που χρειάζεται ο/η εκπαιδευτικός ώστε να σχεδιάσει και να διδάξει το μάθημα.

Η **άσκηση στις ικανότητες** αφορά άμεσα την EDC/HRE.

Οι **μαθησιακός στόχος** υποδεικνύει όσα γνωρίζουν και κατανοούν οι μαθητές.

Οι **δραστηριότητες για τους μαθητές**, με τη **μέθοδο**, συγκροτούν το βασικό στοιχείο της διαδικασίας μάθησης.

Ο πίνακας για επιλογή **υλικού** υποστηρίζει την προετοιμασία του μαθήματος.

Ο **προσδιορισμός του διαθέσιμου χρόνου** δίνει ένα αδρό περίγραμμα για τη διαχείριση του χρόνου.

Άσκηση ικανοτήτων	Μέθοδος: ερευνητική εργασία. Πολιτική ανάλυση και κρίση: περιγραφή και κριτική της διαδικασίας πολιτικής λήψης αποφάσεων. Συμμετοχή και πράξη: υπευθυνότητα, άσκηση ελευθερίας.
Μαθησιακός στόχος	Οι μαθητές εξοικειώνονται με το μοντέλο κύκλου της πολιτικής και μπορούν να το εφαρμόσουν σε κάθε πληροφορία σχετική με τη λήψη πολιτικής απόφασης.
Δραστηριότητες για τους μαθητές	Οι μαθητές εφαρμόζουν το μοντέλο κύκλου της πολιτικής σε συγκεκριμένο ζήτημα.
Πηγές και υλικό	Φυλλάδια μαθητών 6.1 και 6.2 και εφημερίδες.
Μέθοδος	Εργασία project.
Προσδιορισμός διαθέσιμου χρόνου	1. Εργασία σε ομάδες. (35 λεπτά) 2. Απολογιστική συζήτηση. (5 λεπτά)

Το μάθημα είναι αφιερωμένο σε εργασία στις ομάδες. Οι μαθητές εργάζονται ανεξάρτητα και είναι υπεύθυνοι για τη δουλειά τους. Έργο τους είναι να συλλέξουν όλες τις πληροφορίες που χρειάζονται.

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να βοηθήσει στην έρευνά τους, παρέχοντας κάποιες πηγές πληροφόρησης, για παράδειγμα στατιστικές, σχολικά βιβλία, αντίγραφο του συντάγματος ή πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Ο/η εκπαιδευτικός παρατηρεί τους μαθητές ενώ εργάζονται χωρίς την καθοδήγησή του, όπως θα κάνουν και μετά το σχολείο. Τα ισχυρά και αδύνατα σημεία τους του/τής δείχνουν σε ποια σημεία υπάρχει ανάγκη να ασκήσει τις δεξιότητές τους πιο πολύ.

Ο/η εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά να συμμετάσχουν σε ένα σύντομο γύρο ανατροφοδότησης σε ολομέλεια. Ο/η εκπαιδευτικός και οι μαθητές σχεδιάζουν τις παρουσιάσεις τους στο επόμενο μάθημα. Αν κάποια ομάδα δεν έχει προλάβει να τελειώσει, είναι δική της ευθύνη να βρει κάποια λύση στο πρόβλημα.

Αρχικά, η ομάδα θα πρέπει να εξηγήσει τους λόγους που αισθάνεται πως δεν έχει τελειώσει. Υπάρχουν πληροφορίες που δεν τις έχουν διαβάσει ακόμη; Ή είναι απογοητευμένοι από το πόσο λίγες πληροφορίες υπάρχουν;

Ο καλύτερος τρόπος είναι να αφήσει ο/η εκπαιδευτικός το πρόβλημα στην ευθύνη της ομάδας. Όσο σκληρό και να φαίνεται, έτσι θα έχουν τα πράγματα στην ενήλικη ζωή τους. Οι ευκαιρίες που έχουν οι μαθητές για να μάθουν υπερτερούν έναντι των λαθών στην παρουσίασή τους. Είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί αρκετός χρόνος για ανατροφοδότηση μετά το τέταρτο μάθημα. Εναλλακτικά, θα μπορούσε να αφιερωθεί για ανατροφοδότηση ένα πέμπτο μάθημα, ιδιαίτερα αν η πλειοψηφία των μαθητών δεν έχουν τελειώσει την εργασία τους.

Μάθημα 4

Πώς μπορούμε να συμμετάσχουμε;

Το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής ως εργαλείο πολιτικής συμμετοχής

Ο πίνακας συνοψίζει τις πληροφορίες που χρειάζεται ο/η εκπαιδευτικός ώστε να σχεδιάσει και να διδάξει το μάθημα.

Η άσκηση στις ικανότητες αφορά άμεσα την EDC/HRE.

Οι μαθησιακός στόχος υποδεικνύει όσα γνωρίζουν και κατανοούν οι μαθητές.

Οι δραστηριότητες για τους μαθητές, με τη μέθοδο, συγκροτούν το βασικό στοιχείο της διαδικασίας μάθησης.

Ο πίνακας για επιλογή υλικού υποστηρίζει την προετοιμασία του μαθήματος.

Ο προσδιορισμός του διαθέσιμου χρόνου δίνει ένα αδρό περίγραμμα για τη διαχείριση του χρόνου.

Άσκηση ικανοτήτων	Μέθοδος: παρουσιάσεις και ακρόασή τους. Συμμετοχή: προσδιορισμός ευκαιριών για πολιτική συμμετοχή.
Μαθησιακός στόχος	Ένα μοντέλο χρησιμεύει ως εργαλείο ανάλυσης κάποιου μέρους από ένα σύνθετο σύνολο. Η πολιτική έχει δύο όψεις: τη λύση των προβλημάτων και τον αγώνα για επικράτηση. Το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής εστιάζει στην πρώτη διάσταση.
Δραστηριότητες για τους μαθητές	Οι μαθητές συζητούν μεταξύ τους για τα αποτελέσματα. Οι μαθητές συζητούν για το τελικό προϊόν και τη διαδικασία της εργασίας τους.
Πηγές και υλικό	Φυλλάδια για τους μαθητές 6.2 και σημειώσεις των μαθητών.
Μέθοδος	Δημόσιες παρουσιάσεις, συζήτηση στην ολομέλεια.
Προσδιορισμός διαθέσιμου χρόνου	1. Παρουσιάσεις από τους μαθητές. (15 λεπτά) 2. Συζήτηση και ανατροφοδότηση. (25 λεπτά)

Περιγραφή του μαθήματος

1. Παρουσιάσεις των μαθητών

Το μάθημα αρχίζει με τις σκέψεις των μαθητών. Τα θρανία είναι τοποθετημένα κοντά στον τοίχο, ώστε να υπάρχει αρκετός άδειος χώρος στη μέση. Οι ομάδες κάθονται γύρω από τα θρανία. Κάθε ομάδα ορίζει δύο παρουσιαστές, που παρουσιάζουν εναλλάξ τα αποτελέσματα της εργασίας της ομάδας τους. Έτσι, όλοι οι μαθητές μπορούν να επισκεφτούν τις άλλες ομάδες και να πληροφορηθούν για τα αποτελέσματα της εργασίας τους.

Η αποκεντρωμένη τοποθέτηση των θρανίων δίνει τη δυνατότητα σε πολλούς μαθητές να ενεργοποιηθούν ταυτόχρονα. Κανείς από τους μαθητές δεν θα έχει στο τέλος συνολική εικόνα από μόνος του, οπότε θα χρειαστεί αρκετά περισσότερος χρόνος. Οι πληροφορίες θα είναι τόσο πολλές, που θα είναι δύσκολο να τις θυμούνται.

Ο/η εκπαιδευτικός κινείται ανάμεσα στους μαθητές και ακούει. Δεν κάνει ερωτήσεις, δε σχολιάζει.

2. Συζήτηση και αναστοχασμός

Οι μαθητές συγκεντρώνονται σε ολομέλεια. Με τις καρτέλες τους σχηματίζουν κύκλο, ώστε να μπορούν να βλέπουν ο ένας τον άλλον.

Αρχικά, οι μαθητές και ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να συμφωνήσουν για την ατζέντα. Ο/η εκπαιδευτικός προτείνει να εστιάσουν στο μοντέλο του κύκλου της πολιτικής, παρά να ασχοληθούν με τα ζητήματα που μελέτησαν οι μαθητές. Οι μαθητές θα πρέπει να συμφωνήσουν πριν προχωρήσει το μάθημα με τον τρόπο που προτείνεται εδώ.

Ο/η εκπαιδευτικός θέτει ένα ανοικτό ερώτημα και δίνει τον λόγο στους μαθητές:

«Τι σας διευκόλυνε και τι σας δυσκόλεψε στην εφαρμογή του μοντέλου του κύκλου της πολιτικής στο συγκεκριμένο παράδειγμα;»

Οι μαθητές απαντούν ως ειδικοί, επιχειρηματολογώντας με βάση την εμπειρία τους από την έρευνα. Μπορεί να αναφέρουν τεχνικά προβλήματα, όπως το να βρουν πληροφορίες, ή την έλλειψη χρόνου. Μπορεί να αναφερθούν σε δυσκολίες ανάλυσης, για παράδειγμα να ταξινομήσουν κάποιο γεγονός στο αντίστοιχο στάδιο: στο σχεδιασμό της ατζέντας, στην αντιπαράθεση για τη λήψη αποφάσεων ή στην αντίδραση για το αποτέλεσμα μιας απόφασης. Μπορεί να αναφέρουν κάποιες σκέψεις για το ίδιο το μοντέλο, όπως να αναρωτηθούν κατά πόσον αντιστοιχεί στην πραγματικότητα.

Δεν είναι απαραίτητο να σχολιαστεί και να απαντηθεί κάθε σχόλιο των μαθητών, αν και ο/η εκπαιδευτικός και οι μαθητές είναι ελεύθεροι να το κάνουν, και στη συνέχεια να επαναπροσδιορίσουν το διαθέσιμο χρόνο τους.

Υπάρχουν τρία βασικά σημεία του μοντέλου κύκλου της πολιτικής που θα πρέπει να σκεφτούν οι μαθητές (βλ. υλικό για εκπαιδευτικούς 6.2). Δεν είναι απαραίτητο ο/η εκπαιδευτικός να αναφερθεί και στα τρία. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως απάντηση στα σχόλια των μαθητών. Σε διαφορετική περίπτωση, ο/η εκπαιδευτικός επιλέγει ένα ή περισσότερα και τα χρησιμοποιεί ως καταληκτικό σχόλιο στη συζήτηση.

Μάθημα 5

Συνεδρίαση ανατροφοδότησης (προαιρετική)

Ο πίνακας συνοψίζει τις πληροφορίες που χρειάζεται ο/η εκπαιδευτικός ώστε να σχεδιάσει και να διδάξει το μάθημα.

Η άσκηση στις ικανότητες αφορά άμεσα την EDC/HRE.

Οι μαθησιακός στόχος υποδεικνύει όσα γνωρίζουν και κατανοούν οι μαθητές.

Οι δραστηριότητες για τους μαθητές, με τη μέθοδο, συγκροτούν το βασικό στοιχείο της διαδικασίας μάθησης.

Ο πίνακας για επιλογή υλικού υποστηρίζει την προετοιμασία του μαθήματος.

Ο προσδιορισμός του διαθέσιμου χρόνου δίνει ένα αδρό περίγραμμα για τη διαχείριση του χρόνου.

Άσκηση ικανοτήτων	Παρατήρηση και συζήτηση της προσωπικής διαδικασίας μάθησης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων ικανοτήτων. Συζήτηση για την κοινή ευθύνη της τάξης και του δασκάλου όσον αφορά στην επιτυχία του προγράμματος EDC/HRE.
Μαθησιακός στόχος	Η συζήτηση και η ανταλλαγή απόψεων είναι απαραίτητο εργαλείο για την ανάπτυξη της διαδικασίας διδασκαλίας και μάθησης.
Δραστηριότητες για τους μαθητές	Οι μαθητές ανταλλάσσουν γνώμες και απόψεις για την εργασία τους (το αποτέλεσμα και τη διαδικασία μάθησης).
Πηγές και υλικό	Φυλλάδιο για τους μαθητές 6.3 (αξιολόγηση από τους μαθητές). Χαρτί παρουσίασης και μαρκαδόροι διαφόρων χρωμάτων. Το φυλλάδιο για τους μαθητές 6.3 σε μεγέθυνση στον πίνακα.
Μέθοδος	Ατομική εργασία, παρουσιάσεις στην ολομέλεια και συζήτηση.
Προσδιορισμός διαθέσιμου χρόνου	1. Ατομική αξιολόγηση. (7 λεπτά)
	2. Συζήτηση και αποτελέσματα. (13 λεπτά)
	3. Συζήτηση για το πώς συνεχίζουμε. (20 λεπτά)

Πληροφορίες για τον/την εκπαιδευτικό

Αυτό το μάθημα είναι το ένα από δύο που έχουν επιλεγεί σ' αυτόν τον τόμο¹⁸ ως παραδείγματα για τον τρόπο που μπορεί μια συζήτηση ανατροφοδότησης να χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση μιας ενότητας. Είναι προαιρετική, αλλά καλό θα ήταν να γίνει.

Οι μαθητές συζητούν για τη δουλειά τους, εστιάζοντας στη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης. Ποιες δυσκολίες συνάντησαν; Τι πήγε καλά; Ποιες δεξιότητες απέκτησαν και ποιες θα ήθελαν να αναπτύξουν περισσότερο;

Η συζήτηση ανατροφοδότησης χρησιμεύει για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των μαθημάτων EDC/HRE, επειδή οι απόψεις των μαθητών συγκρίνονται μεταξύ τους, αλλά και με του/της εκπαιδευτικού. Η ανατροφοδότηση χρειάζεται χρόνο, αξίζει, όμως, τον κόπο, διότι βελτιώνει την ατμόσφαιρα και την αποτελεσματικότητα του μαθήματος. Μια συνάντηση ανατροφοδότησης αποτελείται από τη φάση της πληροφόρησης (βήματα 1 και 2) και τη συζήτηση. (βήμα 3).

18. Βλ. φυλλάδιο για τους μαθητές 5 (για τις ενότητες 4 και 5).

Περιγραφή του μαθήματος

Η παρακάτω διαδικασία προτείνεται για μαθητές που δεν είναι εξοικειωμένοι στο να δίνουν ανατροφοδότηση. Μετά από αυτήν, παρουσιάζεται μια εναλλακτική διαδικασία για τάξεις και εκπαιδευτικούς που έχουν κάποια εμπειρία στην ανατροφοδότηση.

1. Προσωπική ανατροφοδότηση

Στον τοίχο ή στον πίνακα έχει αναρτηθεί το μεγεθυμένο αντίγραφο του φυλλαδίου για τους μαθητές 6.3, ώστε να είναι ορατό από όλους τους μαθητές. Ο/η εκπαιδευτικός εξηγεί τον σκοπό του μαθήματος: οι μαθητές δεν θα ασχοληθούν με κάποιο νέο ζήτημα, αλλά θα παρατηρήσουν από απόσταση τα αποτελέσματα και τη διαδικασία μέσω της οποίας έμαθαν. Θα πρέπει να απαντήσουν στις ερωτήσεις του φυλλαδίου που θα τους μοιραστεί, ανώνυμα, ειλικρινά και δίκαια.

Στη συζήτηση ανατροφοδότησης, η τάξη και ο/η εκπαιδευτικός θα ασχοληθούν με τις πληροφορίες ανατροφοδότησης, ώστε μαζί να βρουν τρόπους για να βελτιώσουν το αποτέλεσμα της μάθησης τους στο πρόγραμμα EDC/HRE, σημειώνοντας τα θετικά του σημεία και εκείνα που χρειάζονται βελτίωση.

Κάθε μαθητής παίρνει ένα αντίγραφο του φυλλαδίου για τους μαθητές 6.3. Ο/η εκπαιδευτικός διευκρινίζει ότι καθένας πρέπει να εργαστεί μόνος του. Δεν πρόκειται για τεστ, και δεν υπάρχουν σωστές και λάθος απαντήσεις.

Το πρώτο μέρος του φυλλαδίου αποτελείται από έξι προτάσεις που αφορούν σε διαφορετικές πλευρές της διδασκαλίας και της μάθησης – το εργαλείο του κύκλου της πολιτικής, τις μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης, τη συνεργασία και την αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών και με τον/την εκπαιδευτικό. Ως απάντηση, οι μαθητές σημειώνουν μια κουκίδα στον «στόχο». Το κέντρο (αρ. 5) σημαίνει «συμφωνώ απόλυτα» και το εξώτερο διάστημα (αρ. 1) σημαίνει «διαφωνώ πλήρως».

Στο δεύτερο μέρος, οι μαθητές σημειώνουν την κατά τη γνώμη τους «καλύτερη στιγμή», δηλαδή το πιο ενδιαφέρον και σπουδαίο πράγμα, αυτό που θα τους μείνει από την ενότητα, και την «χειρότερη στιγμή», δηλαδή το λιγότερο ενδιαφέρον ή βαρετό, κάτι που θα ήθελαν να ξεχάσουν.

2. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της ανατροφοδότησης στην ολομέλεια

Οι μαθητές εργάζονται σιωπηλά. Δύο μαθητές συλλέγουν τα συμπληρωμένα φυλλάδια και πηγαίνουν κοντά στο αναρτημένο φυλλάδιο. Ο ένας διαβάζει δυνατά τα αποτελέσματα κάθε «στόχου» και ο άλλος τα σημειώνει στον μεγάλο «στόχο». Κάποιος άλλος προσθέτει τις κουκίδες κάθε τμήματος και διαιρεί το αποτέλεσμα διά του αριθμού των μαθητών.

Διαβάζονται, επίσης, οι προσωπικές ανατροφοδοτήσεις (2^ο μέρος) και συμπληρώνονται σε δύο μεγάλα χαρτιά, δεξιά και αριστερά από τον «στόχο». Σε κάθε ένα έχουμε γράψει τον τίτλο της ερώτησης –για παράδειγμα «τι νομίζω πως ήταν ενδιαφέρον/αδιάφορο».

Εναλλακτική διαδικασία

Η παραπάνω διαδικασία χρειάζεται πολύ χρόνο, αλλά διευκολύνει τους μαθητές που πραγματοποιούν ανατροφοδότηση για πρώτη φορά. Μπορεί να εφαρμοστεί μια πιο σύντομη μέθοδος, αν:

- οι μαθητές έχουν εμπειρία στην ανατροφοδότηση,
- (σημαντικό) έχουν εμπιστοσύνη ότι ο εκπαιδευτικός δεν θα κριτικάρει ανοικτά, χαμηλώνοντας, για παράδειγμα, τη βαθμολογία ή επιπιθέμενος φραστικά,
- (επίσης σημαντικό) οι μαθητές δεν έχουν εμπιστοσύνη ότι καθένας θα σεβαστεί τις διαφορετικές απόψεις και τις μαθησιακές εμπειρίες των άλλων.

1^ο βήμα: οι μαθητές, με τη σειρά, πλησιάζουν στον κεντρικό «στόχο» και σημειώνουν τη βαθμολογία τους. Σ' αυτή την περίπτωση, δε συμπληρώνουν πρώτα το ατομικό φυλλάδιο για τους μαθητές 6.3. Αντ' αυτού, κάθε μαθητής παίρνει κόκκινα και πράσινα κομμάτια χαρτί (ή άσπρα σημειωμένα ανάλογα), και καταχωρεί τη δική του άποψη. Στη συνέχεια, μια ομάδα μαθητών συλλέγει, τα χαρτιά και οι μαθητές ο ένας μετά τον άλλον, τα παρουσιάζουν. Ή, οι μαθητές κάνουν ένα βήμα εμπρός, διαβάζουν τις δηλώσεις και, αν θέλουν, τις σχολιάζουν.

Στη συνέχεια, οι μαθητές κολλάνε τα χαρτιά στον κεντρικό πίνακα, συνδυάζοντας όσα είναι παρόμοια. Μπορούν ακόμη να προσθέσουν τίτλους ή λέξεις κλειδιά, ώστε να κάνουν τον πίνακα πιο δομημένο.

Βασικός κανόνας κατά τη διαδικασία ανατροφοδότησης με δηλώσεις: όχι ενδιάμεσα σχόλια, όχι συζητήσεις

Όποια από τις παραπάνω διαδικασίες ακολουθηθεί, θα πρέπει να διέπεται από έναν βασικό κανόνα: οι δηλώσεις δεν σχολιάζονται την ώρα που αναρτώνται ή ανακοινώνονται. Αν σ' αυτή τη φάση ξεκινήσει κάποια συζήτηση, θα καταναλώσει χρόνο και θα καταργήσει την αρχή της παροχής ίσων ευκαιριών. Ο/η εκπαιδευτικός παρακολουθεί τη διαδικασία και παρεμβαίνει όταν οι μαθητές σχολιάζουν, γελούν ή κάνουν ειρωνικά σχόλια για τις δηλώσεις άλλων μαθητών.

3. Συζήτηση για το πώς συνεχίζουμε

Η φάση της ανατροφοδότησης δημιουργεί τη δική της ατζέντα, οπότε δεν έχει νόημα να κάνει κάποιος προτάσεις για τη δομή του περιεχομένου της.

Κάποιοι από τους τρόπους που θα βοηθήσουν την τάξη να διαβάσει τα βασικά μηνύματα είναι:

Στόχος

- Ποιες ερωτήσεις δείχνουν πως υπάρχει κάποια τάση συμφωνίας ή διαφωνίας; Γιατί;
- Ποιες ερωτήσεις δείχνουν πως υπάρχει διασπορά από το ένα άκρο στο άλλο; Γιατί;

Προσωπική ανατροφοδότηση:

- Υπάρχουν δηλώσεις που επαναλαμβάνονται;

Η συζήτηση μπορεί να περιστραφεί σε σημεία όπως:

- Ποια είναι τα θετικά σημεία του προγράμματος EDC/HRE; Να συνεχίσουμε με τον τρόπο που εργαστήκαμε ως τώρα;
- Ποιες είναι οι αδυναμίες του προγράμματος EDC/HRE; Τι χρειάζεται να αλλάξουμε ή να βελτιώσουμε; Με ποιον τρόπο;

(οι παρακάτω ερωτήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως επέκταση του φυλλαδίου για τους μαθητές 6.3.)

- Σε τι συνίσταται η προσωπική μου ευθύνη; Πώς μπορώ να συνεισφέρω προσωπικά στην επιτυχία μας;
- Ως μαθητής, τι θα ήθελα να μάθω στη συνέχεια; Τι με ενδιαφέρει ή θα με βοηθήσει περισσότερο;

Οι μαθητές και ο/η εκπαιδευτικός αποφασίζουν –ίσως και μαζί– ποια από τα αποτελέσματα της ανατροφοδότησης θα χρησιμοποιηθούν στον μελλοντικό σχεδιασμό των μαθημάτων. Ένα από τα σπουδαιότερα σημεία που θα πρέπει να καταλάβουν οι μαθητές –και ίσως και ο/η εκπαιδευτικός– είναι ότι ο/η εκπαιδευτικός και οι μαθητές για να πετύχουν ως επαγγελματίες ή ως μαθητές, εξαρτώνται αντίστοιχα ο ένας από τον άλλον.

Υλικό για εκπαιδευτικούς 6.1

Επεξήγηση του μοντέλου του κύκλου της πολιτικής – προτάσεις για τη μείωση αυτοκινητιστικών δυστυχημάτων

Έννοιες και βασικά ερωτήματα	Σημειώσεις
<p>0. Θέμα</p> <p>Ποιο είναι το ζήτημα;</p>	<p>Τρόποι μείωσης των αυτοκινητιστικών δυστυχημάτων</p>
<p>1. Πρόβλημα</p> <p>Ποιος διαμορφώνει την ατζέντα;</p> <p>Ποιο είναι το πρόβλημα;</p> <p>Συμφωνούν στον ορισμό του προβλήματος όλοι οι πρωταγωνιστές;</p>	<p>Υπουργός Εσωτερικών: περισσότερα δυστυχήματα. Νέοι οδηγοί – άπειροι, παράτολμοι. Άνδρες κάθε ηλικίας – πάρα πολύ αλκοόλ.</p> <p>Σύνδεσμος αυτοκινητιστών: περισσότερα αυτοκίνητα στους δρόμους - οι φόροι δεν χρησιμοποιούνται για τη βελτίωση του οδικού δικτύου.</p> <p>Περιβαλλοντολόγοι: αύξηση εκπομπών CO₂, η εξάντληση των αποθεμάτων πετρελαίου αυξάνει τις τιμές – είναι υπέρ των εναλλακτικών λύσεων στη χρήση του αυτοκινήτου.</p>
<p>2. Διαβούλευση</p> <p>Ποιος εμπλέκεται;</p> <p>Συμφέροντα και αξίες όσων έχουν πρωτεύοντα ρόλο.</p>	<p>Όλοι συμφωνούν για τη μείωση των αυτοκινητιστικών δυστυχημάτων. Στη διαβούλευση εμπλέκονται διαφορετικά συμφέροντα και στόχοι:</p> <p>Ο Υπουργός θέλει να πιέσει τους ασυνείδητους οδηγούς.</p> <p>Οι αυτοκινητιστές θέλουν καλύτερες συνθήκες για τους οδηγούς.</p> <p>Οι περιβαλλοντολόγοι ανησυχούν για την υπερθέρμανση του πλανήτη.</p>
<p>3. Απόφαση</p> <p>Ποιο είναι το αποτέλεσμα;</p> <p>Δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα σε συγκεκριμένα συμφέροντα;</p> <p>Είναι η απόφαση συμβιβαστική;</p>	<p>Η κυβέρνηση αποφασίζει δύο μέτρα:</p> <p>Βαρύτερα πρόστιμα για υπέρβαση ορίου ταχύτητας, αυστηρότερα επίπεδα στο αλκοτέστ, περισσότερη αστυνόμευση της κυκλοφορίας.</p> <p>Εθνικές οδοί τεσσάρων λωρίδων κυκλοφορίας σε διάστημα 5 ετών.</p>
<p>4. Εφαρμογή</p> <p>Πώς εφαρμόζονται οι αποφάσεις;</p> <p>Ποιος εμπλέκεται;</p> <p>Ποιος είναι υπεύθυνος;</p> <p>Υπάρχουν προβλήματα ή συγκρούσεις;</p>	<p>Μεγαλύτερος έλεγχος κυκλοφορίας, ιδιαίτερα τα απογεύματα και τα σαββατοκύριακα.</p> <p>Σχεδιάζεται η επέκταση της εθνικής οδού, πρώτα εργοτάξια στους δρόμους.</p>

<p>5. Απόψεις</p> <p>Ποια άτομα, ενδιαφερόμενοι, ομάδες κ.λπ. υποστηρίζουν ή ασκούν κριτική στο αποτέλεσμα;</p> <p>Ποιες αξίες, ιδεολογίες, συμφέροντα έχουν;</p>	<p>Οι αυτοκινητιστές υποδέχονται θετικά το σχέδιο κατασκευών και αμφισβητούν τους ελέγχους (περισσότερα πρόστιμα – περισσότερη χρηματοδότηση;)</p> <p>Οι περιβαλλοντολόγοι απογοητεύονται. Πορείες στην πρωτεύουσα. Συζητήσεις για την ίδρυση πράσινου κόμματος.</p>
<p>6. Αντιδράσεις</p> <p>Πώς αντιδρούν; (ατομικά, συλλογικά)</p> <p>Με ποια μέσα ασκούν εξουσία και πίεση;</p>	<p>Οι περιβαλλοντολόγοι οργανώνουν πορείες στην πρωτεύουσα. Μελετούν την ίδρυση πράσινου κόμματος.</p> <p>Οι οδηγοί φορτηγών παραπονούνται για καθυστερήσεις στις κεντρικές αρτηρίες.</p> <p>Ο Υπουργός δηλώνει: πτώση 15% στα στατιστικά στοιχεία για τα δυστυχήματα μέσα σε έναν χρόνο. Υποστηρίζει πως η επιτυχία αποδεικνύει την ορθότητα της πολιτικής του.</p>
<p>7. Νέο πρόβλημα</p> <p>ή Λήξη της πολιτικής</p> <p>Μια νέα διαμάχη αρχίζει για τον σχεδιασμό της πολιτικής ατζέντας;</p> <p>Πρόκειται για το ίδιο πρόβλημα ή για νέο που συζητείται;</p> <p>Ή η απόφαση οδήγησε σε λύση που βάζει τέλος στη διαδικασία;</p>	<p>Υπουργός: δεν χρειάζεται περαιτέρω χειρισμός του ζητήματος. Παρακολούθηση της εξέλιξης και συζήτηση σε 12 μήνες</p> <p>Περιβαλλοντολόγοι: προειδοποιούν για την αύξηση της εκπομπής CO₂.</p> <p>Παράπονα από παραγωγούς μπίρας: οι πωλήσεις έπεσαν κατά 10% με κίνδυνο απώλειας θέσεων εργασίας.</p> <p>Οι βιομηχανίες απαιτούν την επιτάχυνση του σχεδίου οδοποιίας.</p> <p>...</p>

Υλικό για εκπαιδευτικούς 6.2

Βασικές δηλώσεις για το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής

1. Η πολιτική έχει δύο όψεις: την επίλυση προβλημάτων και τον αγώνα για εξουσία. Ο κύκλος της πολιτικής, ως μοντέλο, εστιάζει στην πρώτη πτυχή - την επίλυση προβλημάτων. Εμπεριέχεται και η πτυχή της εξουσίας, καθόσον η διαμόρφωση της ατζέντας εξαρτάται από την πίεση που μπορεί να ασκήσει ο ενδιαφερόμενος. Κύριος στόχος του μοντέλου είναι να περιγράψει την πρακτική πλευρά της πολιτικής – όπως λέει ο ο Max Weber, «να διανοίξει οπές σε χοντρές σανίδες αργά και δυνατά, με πάθος και δικαιοκρίσια». Αυτό σημαίνει πως ενώ η προπαγάνδα που θα γίνει για την άγρα ψηφοφόρων –που εμπεριέχει προσωπική κριτική σε πολιτικούς αντιπάλους, λαϊκισμό και σκανδαλολογία- μπορεί να θολώσει το τοπίο. Φιλτράρεται, όμως, με τη χρήση του μοντέλου.
2. Το μοντέλο προσφέρει μια ενδιαφέρουσα οπτική στην έννοια του κοινού καλού. Σε μια δημοκρατία, κανείς από τους πρωταγωνιστές δε γνωρίζει τι είναι καλό για όλους –αυτή είναι η μεγάλη διαφορά ανάμεσα στη δημοκρατία και τη δικτατορία. Αντίθετα, πρέπει να το βρούμε όλοι μαζί, να διαπραγματευτούμε, να παζαρέψουμε, να διαφωνήσουμε και τελικά να συμβιβαστούμε. Αν κάνουμε λάθος ή αν η λύση είναι άδικη, θα το μάθουμε σύντομα και πρέπει να προσπαθήσουμε πάλι. Σε μία ανοικτή κοινωνία, είναι απαραίτητο να έχουμε ρεαλιστική και κονστρουκτιβιστική προσέγγιση στο ζήτημα του κοινού καλού.
3. Σχεδιασμοί, όπως ο κύκλος της πολιτικής, είναι μοντέλα. Δείχνουν ξεκάθαρα κάποιες πτυχές της πραγματικότητας, αλλά το επιτυγχάνουν μόνο αν αποκλείσουν κάποιες άλλες πτυχές. Το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής χρησιμεύει ως χάρτης που απαντάει στο ερώτημα: σε ποιο στάδιο, μπορούμε, ως πολίτες, να παρέμβουμε και να γίνουμε ακουστοί; Αν δεν είμαστε μέλη του κοινοβουλίου ή της κυβέρνησης, δεν θα λάβουμε μέρος στη δημόσια διαβούλευση που θα καταλήξει στη λήψη αποφάσεων – αυτή είναι η **εξωτερική** πλευρά του πολιτικού συστήματος. Οι άλλες φάσεις χαρτογραφούν την **εσωτερική** πλευρά, τα σημεία όπου μπορούμε να ενεργοποιηθούμε. Μπορεί να σχολιάζουμε μια απόφαση, να είμαστε υπέρ ή εναντίον της, μπορεί να λαμβάνουμε μέρος σε δημόσιες συζητήσεις για τη διαμόρφωση πολιτικής ατζέντας. Τα πολιτικά προβλήματα δεν είναι αυθύπαρκτα, αλλά χρειάζεται να προσδιοριστούν και να γίνει αποδεκτό ότι είναι πολιτικά προβλήματα. (βλ. το θέμα του μαθήματος 4).